

محدودیتی برای صادرات سنگ آهن ایجاد نشده است
علی جدی عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی

چندی است ادعاهایی مبنی بر دخالت مجلس شورای اسلامی در معادن سنگ آهن به‌ویژه اعمال محدودیت‌های صادراتی مطرح می‌شود. این در حالی است که مجلس هیچ‌گاه اقداماتی مبنی بر دخالت بر بخش‌های تخصصی کشور از جمله معادن و صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، نه محدودیتی برای صادرات سنگ آهن ایجاد شده و نه نرخ‌گذاری برای فروش سنگ آهن به صنایع و فولاد انجام شده است.

در کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی بحث در راستای رفع معافیت مالی صادرات سنگ آهن این معادن مطرح شده و بنا بر نظر رهبر معظم انقلاب مبنی بر جلوگیری از خام‌فروشی و صادرات مواد اولیه به داخل کشور، تصمیم بر این شد که صاحبان معادن و فعالان حوزه معدنی سنگ آهن ابتدا سنگ آهن را به مقدار کافی وارد چرخه صنایع مختلف و بازار بورس کرده و سپس به صادرات آن بپردازند. به نوعی نیاز کشور را بر صادرات مقدم دانسته و در جهت رفع آن تلاش کنند. در همین راستا معافیت مالیاتی صادرات سنگ آهن برداشته شد.

باید خاطر نشان کرد در کشور با کاهش ذخایر سنگ آهن مواجه هستیم و صادرات بدون برنامه این مواد معدنی، به ضرر معادن و بخش صنایع معدنی کشور است چراکه مواد اولیه صنایع فولادی کشور، سنگ آهن بوده و امروزه شاهد پیشرفت چشمگیر این صنعت در کشور و همین‌طور در سطوح جهانی هستیم. به همین منظور اگر با کمبود سنگ آهن در کشور مواجه شویم، صنایع فولادی کشور دچار مشکلات جدی و بحرانی خواهند شد. طی سال‌های اخیر وجود معافیت‌های مالیاتی صادرات سنگ آهن، فعالان معدنی کشور را به منظور ارزیابی و سوددهی بیشتر به صادرات این مواد معدنی سوق داده و به منظور جلوگیری از خام‌فروشی، باید تصمیمات مهمی اتخاذ می‌شد تا کشور دچار بحران‌های کلان معدنی نشود. همچنین تا زمانی که کشور نیاز به این مواد معدنی دارد، صادر کردن آنها کار معقولی به نظر نمی‌رسد.

همچنین باید خاطر نشان کرد برخی از فعالان حوزه معدن سنگ آهن ضمن برداشت غلط از این موضوع تراحت بوده و برخی دیگر نیز به قطع منابع مالی که به‌واسطه رانت به دست می‌آوردند، معترض هستند چراکه این موارد معدنی و مدنظر کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی تنها از رانت و دلالتی حوزه معدنی جلوگیری کرده است. تصمیمات اتخاذ شده نیز معنی برای صادرات ایجاد نکرده و آنکه گفته شود محدودیت‌هایی برای صادرات شکل گرفته، اشتباه است.

موضوعی که نمایندگان مجلس شورای اسلامی عنوان کرده‌اند آن است که در زنجیره فولاد به‌ویژه سنگ آهن باید تا حدی از خام‌فروشی جلوگیری شود. تا پیش از این سنگ معدن به‌عنوان ماده خام و بدون مالیاتی از کشور صادر می‌شد و منافع ملی مردم در دست خودشان قرار نداشت. بحث مطرح‌شده پیرو پرداخت مالیات صادرات معادن سنگ آهن نیز مبنی بر همین موضوع است که دولت با اخذ این درآمد حاصل از صادرات بتواند آن را در خدمت مردم قرار دهد و برای توسعه و آبادانی کشور هزینه کند.

معادن جزو انتقال هستند و صادرات آن بدون پرداخت مالیات، استفاده بی‌قید و شرط از اموال و انتقال عمومی است. باید خاطر نشان کرد ما به‌عنوان نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی به دنبال پیگیری انفسال عمومی و دولتی بوده و جزو فعالان یا صاحبان معدنی نیستیم که تنها به فکر منافع شخصی باشیم. در عین حال همراه با منافع ملی به دنبال توسعه و آبادانی بیشتر بنگاه‌های اقتصادی کشور از جمله معادن سنگ آهن و صنعت فولاد هستیم تا همراه با رونق بیشتر، تولید و صادرات این صنعت نیز شفاف‌سازی شود. در این بین تنها دلالت و افرادی که از این بی‌نظمی سود می‌برند متضرر شدند که برای ما تامین سرمایه دلالت اولویتی ندارد.

رشد سرمایه‌گذاری مصوب خارجی در صنعت و معدن

بررسی آمارهای رسمی حاکی از تصویب یک میلیارد و ۸۲۱ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی در بخش‌های صنعت، معدن و تجارت از ابتدای امسال تا پایان بهمن و رشد ۱۱۳.۲ درصدی آن در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته است. به گزارش آمارهای منتشرشده وزارت صنعت، معدن و تجارت، این میزان سرمایه‌گذاری مربوط به ۱۳۵ طرح و پروژه است که از این نظر نیز در هم‌سنجی با سال گذشته رشد ۶۴ درصدی را نشان می‌دهد. تفکیک بین‌بخشی پروژه‌ها نیز حاکی از آمار

۸۸.۹ درصدی تعداد طرح‌ها و پروژه‌های صنعتی، ۵.۹ درصدی پروژه‌های تجاری و ۵.۲ درصدی پروژه‌های معدنی است. در ۱۱ ماه سال گذشته ۸۲ طرح و پروژه با ۸۵۴ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی در بخش صنعت، معدن و تجارت مصوب شده بود. همچنین آلمان با ۴۸۱.۹ میلیون دلار، چین با ۴۳۲ میلیون دلار، کانادا با ۲۶۷.۶ میلیون دلار، اتریش با ۱۱۶ میلیون دلار، و ترکیه با ۸۷.۸ میلیون دلار به ترتیب ۵ کشور نخست از نظر ارزش سرمایه‌گذاری

خارجی مصوب در این مدت بودند. در ۱۱ ماه امسال، افغانستان با ۴۳، چین و ترکیه با ۱۱، آلمان با ۹ و هند با ۸ طرح و پروژه، به ترتیب ۵ کشور نخست از نظر تعداد پروژه‌های سرمایه‌گذاری در کشورمان محسوب می‌شوند. بیشترین حجم سرمایه‌گذاری خارجی انجام شده در این مدت در استان خوزستان با ۳۰ درصد، سیستان و بلوچستان با ۲۶ درصد، فارس با ۲۲ درصد، تهران با ۱۳ درصد و کرمانشاه با ۹ درصد بوده است.

چالش‌های عرضه سنگ آهن در بورس کالا را بررسی کرد

«حراج باز» جای مزایده را گرفت

عکس: آیدیا فریدی

شیوه عرضه سنگ آهن، مسئله‌ای است که طی چند وقت اخیر تبدیل به یکی از مهم‌ترین موضوعات این بخش شده تا جایی که در برخی موارد شاهد ورود نمایندگان مجلس شورای اسلامی به این حوزه و تصویب برخی بخشنامه‌ها و ارائه پیشنهادهای بودیم. از جمله این پیشنهادات عرضه سنگ آهن در بورس کالا است که مورد توافق فعالان بخش سنگ آهن کشور قرار گرفته و با انتقاداتی همراه است. این در حالی است که چندی پیش عرضه سنگ آهن به صورت حراج باز در بورس کالا از سوی ایمیدرو انجام شد که با استقبال هم همراه بود.

مهرداد اکبریان برای بررسی مزایا و معایب این طرح و مسیری که پیش‌روی عرضه سنگ آهن قرار دارد با کارشناسان و فعالان این بخش گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌خوانید:

شیوه جدید فروش سنگ آهن، «حراج باز» است. تفاوت این طرح با حالت مزایده عادی آن است که نرخ در پاکت نبوده و به شیوه‌ای باز، تمامی مشتریان قادر به مشاهده قیمت‌های پیشنهادی یکدیگر هستند. در این شیوه نرخ به رقابت گذاشته شده و در نهایت به بالاترین نرخ فروخته خواهد شد.

تنها گندله و کنسانتره عرضه شود

هستند که معمولاً خود علاوه بر واحدهای فرآوری کنسانتره، صاحب معادن سنگ آهن بوده یا معادن سنگ آهن در نزدیکی کارخانه‌های این فعالان قرار گرفته‌اند. به همین دلیل، معاملات سنگ آهن منطقه‌ای و محدود‌های بوده و ورود سنگ آهن به بورس کالا نمی‌تواند موضوعیت داشته باشد و موفق شود. در حقیقت مشتری براساس نیاز به طور مستقیم اقدام به خرید سنگ آهن می‌کند.

افزایش بی ثباتی نتیجه دخالت
رئیس انجمن سنگ آهن ایران درباره نظر برخی نمایندگان مجلس مبنی بر ورود سنگ آهن به بورس کالا گفت: از دلایل اصرار برخی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای ورود سنگ آهن به بورس کالا می‌توان به بحث تنظیم بازار و قیمت‌گذاری و سهمیه‌بندی این کالا اشاره کرد. اگر نهادهای مسئول با هماهنگی و مشورت فعالان معدنی به اتخاذ تصمیم و تعیین عادلانه قیمت بپردازند، آشفتگی و مشکلات برای معاملات این بخش ایجاد نخواهد شد. در چنین شرایطی برای رفع مشکلات، مجلس شورای اسلامی و دولت وارد عمل شده و اقدام به تصمیم‌گیری در جهت

شرایط عمومی باقی‌بخش‌ها باشد. وی همچنین افزود: اگر پیشنهاد عرضه سنگ آهن در بورس کالا به منظور رفع مشکلات بخش سنگ آهن به صورت موقت باشد، اجرای این طرح قابل قبول است. حتی می‌توان بخش بورس فلزات و صنایع معدنی را راه‌اندازی کرد تا به صورت تخصصی روی این موضوع تحقیق و بررسی شود و شاهد عرضه‌هایی مناسب در بازار بورس کالا باشیم. اما اگر این راهکار به صورت بلندمدت و قطعی در نظر گرفته شده و تمامی بار عرضه سنگ آهن بر دوش بورس کالا قرار گیرد، شاهد نتایج مثبتی نخواهیم بود. انتظار می‌رود این موضوع با تعامل وزارت صنعت، معدن و تجارت با تشکل‌های معدنی و بخش خصوصی پشت میزهای مذاکره حل شده و بیشتر به اتاق فکرهای تخصصی و کارشناسی به جای بخشنامه‌های نهادهای غیرمرتبط تکیه شود.

وی افزود: نباید فراموش کرد که در سال‌های گذشته ستاد فولاد بسیار به بخش سنگ آهن و صنایع فولادی کشور کمک کرد. احیای مجدد این ستاد، از ورود مجلس شورای اسلامی و دولت به موضوع سنگ آهن بسیار کارا و موثرتر بوده و همچنین کمک بیشتری به بخش سنگ آهن و صنایع فولادی کشور خواهد کرد.

ثبات بازار می‌کنند. وی در ادامه افزود: برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی با هدف رفع گلابه‌های فعالان سنگ آهن مانند مشکلاتی اعم از کسری سنگ آهن و پایین بودن نرخ فروش، راهکار عرضه سنگ آهن به بورس کالا را پیشنهاد کرده‌اند. اکبریان با تأکید بر اینکه این گونه راهکارها از نظر کارشناسان و فعالان این بخش تأیید نمی‌شود، گفت: در این صورت مشکلاتی مانند ایجاد شرایط نامناسب عرضه و تقاضا در بازار به وجود خواهد آمد.

تأثیر احیای ستاد فولاد

مهرداد اکبریان با اشاره به مشکلات احتمالی ورود سنگ آهن به بورس کالا گفت: بورس کالا نمی‌تواند یک ابزار قدرتمند برای رفع صد درصدی موانع و حل مشکلات بازار کلان در کشور باشد. بورس کالا یک شرکت خصوصی است و بسیاری از سهامداران و سیاست‌گذاران آن فعالان بخش فولادی کشور هستند. در همین راستا به نظر می‌رسد خواسته یا ناخواسته تصمیماتی اتخاذ شود که شامل جهت‌گیری‌هایی در راستای منافع یک بخش خاص به جای در نظر گرفتن

رقابت در «حراج باز»

وی در ادامه گفت: عرضه سنگ آهن در بورس کالا به‌ویژه به صورت «حراج باز» می‌تواند سیگنال خوبی برای فعالان سنگ آهن باشد. البته نباید گلابه برخی فعالان حوزه سنگ آهن را نادیده گرفت. برخی از صاحبان معادن سنگ آهن به روند محدودیت‌های صادراتی معترض هستند. به گفته آنها، خریدار مناسبی برای سنگ آهن این معادن وجود نداشته و در پی اعلام محدودیت‌های صادراتی، تولید معادن آنها کاهش یافته است.

به نظر می‌رسد بهتر است بخشی از سیاست‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت به این سمت برود که روند صادرات و فروش محصولات برای صاحبان معادن معترض تسهیل شود. به آن معنا که ابتدا سنگ آهن معادن در بازار بورس کالا عرضه شده و در صورت خریداری نشدن این مواد معدنی، برای صادرات آنها اقدام شود. این گونه هم نیاز بازار داخلی تأمین شده و هم مشکل برخی فعالان سنگ آهن برطرف خواهد شد.

به همین دلیل اسمروزه شاهد اقداماتی مانند جهت‌گیری سیاست‌گذاران به سمت استفاده بهینه‌تر از ذخایر سنگ آهن، محدودیت صادرات آن و حرکت به سمت صادرات فولاد هستیم.

همچنین به نظر می‌رسد این اقدامات برای بخش معدنی کشور موثر بوده و ارزش افزوده بالاتری برای کشور تولید خواهند کرد. در سال آینده نیز بنا به دلایل گفته‌شده به نظر می‌رسد محدودیت‌های اعلام‌شده از سوی دولت در راستای صادرات سنگ آهن ادامه‌دار باشد.

رقابت در «حراج باز»

حراج باز بورس کالا عرضه می‌شود. طبیعتاً واحدهای کنسانتره یکی از مهم‌ترین مشتری‌های این کلوخه‌ها هستند که با به صورت مستقیم یا به شیوه‌های دیگر از کلوخه‌های سنگ آهن ذی‌نفعان مختلف، قابلیت مقایسه یا تبدیل نرخ به یک شاخص وجود داشته و همه متقاضیان سنگ آهن می‌توانند از آن تبعیت کنند. به همین دلیل گسترده‌تری انتقال نرخ بورس کالا به سایر معاملاتی که خارج از این بورس انجام می‌شود، ساده‌تر است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که با این روند، نرخ سنگ آهن چه در بورس کالا و چه در خارج از فضای این بورس شفاف‌تر خواهد شد.

محدودیت ذخایر سنگ آهن
مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو در ادامه محدودیت ذخایر سنگ آهن را خاطر نشان کرد و گفت: ذخایر سنگ آهن ایران محدود بوده و با میزان تولید امروزه فولاد به نظر می‌رسد در نهایت تا ۱۵ سال آینده سنگ آهن داشته باشیم.

به همین دلیل اسمروزه شاهد اقداماتی مانند جهت‌گیری سیاست‌گذاران به سمت استفاده بهینه‌تر از ذخایر سنگ آهن، محدودیت صادرات آن و حرکت به سمت صادرات فولاد هستیم.

امیر صیاغ ضمن آمیدواری به آینده روش «حراج باز» سنگ آهن در بورس کالا، با اشاره به تأثیر این اقدام در شفاف‌سازی نرخ فروش سنگ آهن کرد و گفت: هفته گذشته ورود سنگ آهن به بورس کالا آغاز شده و برای نتیجه‌گیری میزان استقبال آینده فعالان این بخش، زود است. اما در «حراج باز» هفته گذشته ۳ مشتری با هم به رقابت پرداختند و پیش‌بینی می‌شود که این تعداد در آینده افزایش خواهد یافت. به همین دلیل نگرانی بابت حضور خریداران در این مزایده به صورت حراج باز وجود نداشته و به نظر می‌رسد بازار پررونق که در مزایده سنگ آهن همیشه بوده، در حراج باز نیز وجود داشته باشد.

گروه معدن
editor@smtnews.ir

اگر پیشنهاد عرضه سنگ آهن در بورس کالا به منظور رفع مشکلات بخش سنگ آهن به صورت موقت باشد، اجرای این طرح قابل قبول است